

พฤติกรรมการป้องกันโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ของนักศึกษาปริญญาตรี
หลักสูตรสาธารณสุขศาสตรบัณฑิต ภายใต้สถานการณ์โรคติดต่อที่ต้องเฝ้าระวัง

PREVENTIVE BEHAVIORS CORONAVIRUS DISEASE 2019 AMONG
UNDERGRADUATE STUDENTS IN THE BACHELOR OF PUBLIC HEALTH
PROGRAMME UNDER A COMMUNICABLE DISEASE SURVEILLANCE

Received: June 30, 2025

Revised: December 01, 2025

Accepted: January 04, 2026

แก้วใจ มาลีลัย

Kaewjai Maleelai

บทคัดย่อ

โรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 หรือโรค COVID-19 เป็นโรคติดต่อที่ต้องเฝ้าระวัง ซึ่งลดระดับความรุนแรงจากโรคติดต่ออันตรายร้ายแรง การป่วยติดเชื้อติดต่อทางการหายใจ และยังคงพบมีผู้ป่วยติดเชื้ออย่างต่อเนื่อง การวิจัยเชิงสำรวจแบบภาคตัดขวาง มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาพฤติกรรม การป้องกันโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ของนักศึกษาหลักสูตรสาธารณสุขศาสตรบัณฑิต ภายใต้สถานการณ์โรคติดต่อที่ต้องเฝ้าระวัง กลุ่มตัวอย่าง คือ นักศึกษาหลักสูตรสาธารณสุขศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาสาธารณสุขชุมชน และสาขาวิชาทันตสาธารณสุข จำนวน 150 คน เครื่องมือที่ใช้ คือ แบบสอบถาม เก็บข้อมูลแบบออนไลน์ระหว่างวันที่ 9-20 ตุลาคม 2565 วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติเชิงพรรณนา ได้แก่ การแจกแจงความถี่ ร้อยละ ค่าสูงสุด ค่าต่ำสุด ค่าเฉลี่ย และ Chi Square

ผลการวิจัย พบว่า นักศึกษาส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง ร้อยละ 90.67 อายุเฉลี่ย 20.30 ปี ได้รับค่าใช้จ่ายเฉลี่ยต่อเดือน 5,171.33 บาท ส่วนใหญ่เรียนสาขาวิชาทันตสาธารณสุข ร้อยละ 54.67 ไม่มีโรคประจำตัว ร้อยละ 96.00 เคยป่วยติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ร้อยละ 53.33 ได้รับการฉีดวัคซีนป้องกันโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ร้อยละ 100 พฤติกรรมการป้องกันโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ระดับสูง ร้อยละ 92.00 พฤติกรรมที่ปฏิบัติเป็นประจำ คือ สวมหน้ากากอนามัยเมื่อต้องพบปะผู้คน ร้อยละ 79.33 สาขาวิชาที่เรียนไม่มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการป้องกันโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (p-value = 0.791)

คำสำคัญ: โรค COVID-19, นักศึกษาสาธารณสุข, พฤติกรรมป้องกัน, โรคติดต่อที่ต้องเฝ้าระวัง

Abstract

Coronavirus Disease 2019 (COVID-19) is a communicable disease under surveillance that has been downgraded in severity from a dangerous infectious disease. It is primarily transmitted via the respiratory route, and new infections continue to be reported. This cross-sectional survey study aimed to examine preventive behaviors against COVID-19 among undergraduate students enrolled in the Bachelor of Public Health Program under a communicable diseases surveillance. The participants consisted of 150 undergraduate students from the Community Public Health and Dental Public Health programs. Data were collected using a self-administered online questionnaire between October 9 and 20, 2022. Data analysis was performed using descriptive statistics, including frequency, percentage, minimum, maximum, and mean values, as well as the Chi-square test.

The results showed that the majority of participants were female (90.67%), with a mean age of 20.30 years. The average monthly allowance was 5,171.33 Thai Baht. Most students were enrolled in the Dental Public Health program (54.67%), had no underlying diseases (96.00%), had previously been infected with COVID-19 (53.33%), and all participants (100%) had received the COVID-19 vaccination. Overall, 92.00% of students demonstrated a high level of COVID-19 preventive behaviors. The most frequently practiced behavior was wearing a face mask when interacting with others (79.33%). No statistically significant association was found between the field of study and COVID-19 preventive behaviors ($p\text{-value} = 0.791$).

Keywords: COVID-19, Public Health Student, Preventive Behavior, Communicable Diseases Under Surveillance

บทนำ

โรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 หรือโรค COVID-19 มีสาเหตุจากเชื้อไวรัส Severe Acute Respiratory Syndrome Coronavirus 2 เป็นโรคอุบัติใหม่ ปลายเดือนธันวาคม ปี พ.ศ. 2562 มีรายงานผู้ติดเชื้อครั้งแรกที่ประเทศจีน เนื่องจากการติดต่อผ่านทางหายใจและการสัมผัสทำให้มีผู้ป่วยติดเชื้อเพิ่มขึ้นและเกิดการแพร่ระบาดไปยังประเทศต่างๆ อย่างรวดเร็ว วันที่ 11 มีนาคม 2563 องค์การอนามัยโลกประกาศให้โรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 เป็นโรคติดต่อที่มีการระบาดใหญ่ (Pandemic)⁽¹⁻⁴⁾ วันที่ 30 มกราคม 2563 องค์การอนามัยโลก (World Health Organization) ได้ประกาศให้การระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 เป็นภาวะฉุกเฉินด้านสาธารณสุขระหว่างประเทศ (Public Health Emergency of International Concern: PHEIC)⁽⁵⁾ การระบาดของโรคยังคงมีอยู่อย่างต่อเนื่อง และเชื้อไวรัสได้มีการแพร่ระบาดไปยังประเทศต่างๆ ทั่วโลก มากกว่า 200 ประเทศ⁽⁶⁻⁷⁾

วันที่ 1 มีนาคม 2563 กระทรวงสาธารณสุขได้ประกาศให้โรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 เป็นโรคติดต่ออันตรายตามพระราชบัญญัติโรคติดต่อ พ.ศ. 2558 ลำดับที่ 14 เพื่อประโยชน์ในการเฝ้าระวัง ป้องกัน และควบคุมโรคติดต่ออันตราย ซึ่งลักษณะของโรค มีอาการไข้ ไอ เจ็บคอ หอบเหนื่อย หรือมีอาการของโรคปอดอักเสบ ในรายที่มีอาการรุนแรง จะมีอาการระบบทางเดินหายใจล้มเหลว และอาจถึงขั้นเสียชีวิต⁽⁸⁾ ผลกระทบจากการระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 มีผู้ติดเชื้อ และเสียชีวิตเป็นจำนวนมาก⁽⁹⁾ หลายหน่วยงานสนองตอบนโยบายของกระทรวงสาธารณสุขโดยให้ปฏิบัติงานที่บ้าน การติดต่อสื่อสารปรับเปลี่ยนเป็นแบบออนไลน์ สถาบันการศึกษาปรับเปลี่ยนรูปแบบการเรียนเป็นแบบออนไลน์ เพื่อเว้นระยะห่าง ลดการติดเชื้อและแพร่เชื้อในสถานศึกษา⁽¹⁰⁻¹¹⁾ นอกจากนี้ยังพบความตื่นตระหนก ความกังวล และความเครียดจากสถานการณ์การระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ส่งผลต่อการใช้ชีวิตประจำวันของนักศึกษา⁽¹²⁾

ในช่วงการระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 พฤติกรรมการป้องกันโรคของนักศึกษา มีพฤติกรรมการป้องกันโรคที่ดี คือมีพฤติกรรมการสวมหน้ากากอนามัยเมื่อต้องพบปะผู้คน⁽¹³⁻¹⁶⁾ ในปี 2564 เริ่มมีวัคซีนสำหรับฉีดป้องกันโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 โดยวัคซีนที่ฉีดให้กับประชาชนนั้นมีทั้งแบบวัคซีนเชื้อตาย (Inactivated vaccine) วัคซีนที่ใช้ไวรัสเป็นพาหะ (Viral vector vaccine) และวัคซีนจากสารพันธุกรรม (mRNA vaccine) ทำให้สถานการณ์การป่วยติดเชื้อเริ่มมีแนวโน้มที่ลดลง⁽¹⁷⁾ ในปี พ.ศ. 2565 สถานการณ์การระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ทั่วโลกมีแนวโน้มดีขึ้น จำนวนผู้ป่วยอาการรุนแรงและอัตราการเสียชีวิตลดลง ประชาชนส่วนใหญ่ได้รับวัคซีนในการป้องกันโรคระดับครอบคลุมสูง ส่งผลให้ภูมิคุ้มกันของประชากรเพิ่มขึ้น ดังนั้นกระทรวงสาธารณสุข จึงยกเลิกประกาศให้โรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 จากโรคติดต่ออันตรายปรับสถานะเป็นโรคติดต่อที่ต้องเฝ้าระวัง มีผลบังคับใช้ตั้งแต่วันที่ 1 ตุลาคม พ.ศ. 2565 เป็นต้นไป⁽¹⁸⁾

วิทยาลัยการสาธารณสุขสิรินธร จังหวัดอุบลราชธานี เป็นสถาบันการศึกษาในสังกัด คณะสาธารณสุขศาสตร์และสหเวชศาสตร์ สถาบันพระบรมราชชนก กระทรวงสาธารณสุข มีภารกิจ ในการผลิตบุคลากรด้านสาธารณสุข ในระดับปริญญาตรี หลักสูตรสาธารณสุขศาสตรบัณฑิต 2 สาขาวิชา คือ สาขาวิชาสาธารณสุขชุมชน และสาขาวิชาทันตสาธารณสุข ซึ่งมุ่งเน้นในการผลิตบัณฑิต ที่มีความรู้ความสามารถในการดูแลส่งเสริมสุขภาพ ป้องกันและควบคุมโรค และมุ่งเน้นให้มีความรู้ ความสามารถในการดูแลสุขภาพช่องปากของประชาชน ในปีการศึกษา 2565 วิทยาลัยกลับมาจัดการ เรียนการสอนแบบปกติเป็นครั้งแรกหลังสถานการณ์การระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 มีแนวโน้มลดลง การศึกษาพฤติกรรม การป้องกันโรคของนักศึกษาหลักสูตรสาธารณสุขศาสตรบัณฑิต ภายใต้สถานการณ์โรคติดต่อที่ต้องเฝ้าระวังครั้งนี้ ช่วยให้การปฏิบัติหน้าที่เหมาะสมและพฤติกรรม ที่ควรปรับปรุง เพื่อนำไปใช้ในการวางมาตรการป้องกันและลดความเสี่ยงการแพร่ระบาดในกลุ่ม นักศึกษา และสถานศึกษาในอนาคต

วัตถุประสงค์การวิจัย

เพื่อศึกษาพฤติกรรม การป้องกันโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ของนักศึกษาหลักสูตร สาธารณสุขศาสตรบัณฑิต ภายใต้สถานการณ์โรคติดต่อที่ต้องเฝ้าระวัง

ระเบียบวิธีวิจัย

การวิจัยแบบภาคตัดขวาง ณ ช่วงเวลาใดเวลาหนึ่ง เก็บข้อมูลแบบออนไลน์ระหว่างวันที่ 9 ตุลาคม 2565 ถึงวันที่ 20 เดือนตุลาคม 2565

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร คือ นักศึกษาหลักสูตรสาธารณสุขศาสตรบัณฑิต วิทยาลัยการสาธารณสุขสิรินธร จังหวัดอุบลราชธานี ประจำปีการศึกษา 2565 ที่ลงทะเบียนในภาคเรียนปกติ จำนวนทั้งหมด 298 คน

กลุ่มตัวอย่าง คือ นักศึกษาหลักสูตรสาธารณสุขศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาสาธารณสุขชุมชน และสาขาวิชาทันตสาธารณสุข จำนวน 150 คน เกณฑ์การคัดเข้า คือ นักศึกษาที่ยินดีเข้าร่วมการวิจัย และตอบแบบสอบถามครบสมบูรณ์ เกณฑ์การคัดออกคือนักศึกษาที่ปฏิเสธการตอบแบบสอบถาม หรือลาออกในช่วงที่เก็บข้อมูล คำนวนกลุ่มตัวอย่างโดยใช้สูตรของ Krejcie & Morgan⁽¹⁹⁾ ดังนี้

$$n = \frac{x^2 N p (1-p)}{e^2 (N-1) + x^2 p (1-p)} \quad \text{เมื่อ } n \text{ คือขนาดของกลุ่มตัวอย่าง, } N \text{ คือขนาดของประชากร, } e \text{ คือ}$$

ระดับความคลาดเคลื่อนของการสุ่มตัวอย่างที่ยอมรับได้ ($e = 0.05, 5\%$), x^2 คือค่าไคสแควร์ที่ df เท่ากับ 1 และระดับความเชื่อมั่น 95% ($x^2 = 3.841$), p คือสัดส่วนของลักษณะที่สนใจในประชากร ($p = 0.5$)

แบบสอบถามออนไลน์ส่งให้กับกลุ่มประชากรทั้งหมด จำนวน 298 คน และได้รับคืน จำนวน 150 คน คิดเป็นอัตราการตอบกลับ (Response Rate) 100 % ซึ่งเพียงพอสำหรับการประเมินความเสี่ยงต่อความคลาดเคลื่อนในการเลือกตัวอย่าง ในปีการศึกษา 2565 หลักสูตรสาธารณสุขศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาสาธารณสุขชุมชน มีนักศึกษาชั้นปีที่ 1 ปีที่ 2 และปีที่ 4 (ไม่มีนักศึกษาชั้นปีที่ 3) หลักสูตรสาธารณสุขศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาทันตสาธารณสุข มีนักศึกษาชั้นปีที่ 1 ปีที่ 2 ปีที่ 3 และปีที่ 4 สุ่มตัวอย่างตามสัดส่วนสาขาวิชาและชั้นปี

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ แบบสอบถามแบบออนไลน์ แบ่งเป็น 2 ส่วน ดังนี้

ส่วนที่ 1 แบบสอบถามคุณลักษณะส่วนบุคคล จำนวน 9 ข้อ ประกอบด้วย เพศ อายุ หลักสูตร สาขาวิชา ชั้นปีที่กำลังศึกษา ค่าใช้จ่ายที่ได้รับต่อเดือน ประวัติการฉีดวัคซีนป้องกันโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 จำนวนครั้งที่ฉีดวัคซีนโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ประเภทของวัคซีนที่ได้รับ และประวัติการป่วยติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019

ส่วนที่ 2 พฤติกรรมการป้องกันโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 จำนวน 9 ข้อ ผู้วิจัยพัฒนาแบบสอบถามขึ้นเองจากการทบทวนวรรณกรรม โดยใช้เทคนิคสร้างตามมาตรวัด แบบ Likert Scale มีเกณฑ์การให้คะแนนดังนี้ 5 หมายถึง ปฏิบัติเป็นประจำ (ทุกวัน) 4 หมายถึง ปฏิบัติบ่อยครั้ง (5-6 วัน/สัปดาห์) 3 หมายถึง ปฏิบัติเป็นบางครั้ง (3-4 วัน/สัปดาห์) 2 หมายถึง นานๆ จะปฏิบัติ (1-2 วัน/สัปดาห์) และ 1 หมายถึง ไม่เคยปฏิบัติเลย แปลผลระดับพฤติกรรมการป้องกันโรค 3 ระดับ ดังนี้ คะแนน 1.00-1.66 หมายถึง มีพฤติกรรมการป้องกันโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ระดับควรปรับปรุง คะแนน 1.67-3.33 หมายถึง มีพฤติกรรมการป้องกันโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ระดับปานกลาง และคะแนน 3.34-5.00 หมายถึง มีพฤติกรรมการป้องกันโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ระดับสูง

การตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ

เครื่องมือในการวิจัยผ่านการวิเคราะห์ความตรงเชิงเนื้อหา (Content validity) ของแบบสอบถาม โดยผู้ทรงคุณวุฒิที่มีความเชี่ยวชาญจำนวน 3 ท่าน มีค่าระหว่าง 0.84-1.00 ทดสอบความเชื่อมั่น (Reliability) โดยนำไปทดลองใช้กับอาสาสมัครที่มีบริบทและคุณสมบัติใกล้เคียงกับกลุ่มตัวอย่าง แบบสอบถามพฤติกรรมการป้องกันโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 หาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาคมีเท่ากับ 0.95

การวิเคราะห์ข้อมูล

สถิติที่ใช้วิเคราะห์ข้อมูล คือ สถิติเชิงพรรณนา ได้แก่ การแจกแจงความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าสูงสุดและค่าต่ำสุด และใช้สถิติ Chi-Square สำหรับการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างสาขาวิชา กับระดับพฤติกรรมการป้องกันโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 เนื่องจากตัวแปรทั้งสองเป็นตัวแปรแบบ Categorical variables คือ สาขาวิชาสาธารณสุขชุมชนและทันตสาธารณสุข และระดับพฤติกรรม

การป้องกัน (ระดับสูง และปานกลาง) ซึ่งเป็นข้อมูลแบบนับความถี่ (Frequency data) การใช้สถิติ Chi-Square ช่วยในการทดสอบการกระจายตัวของระดับพฤติกรรมแตกต่างกันตามสาขาวิชา

การพิทักษ์สิทธิกลุ่มตัวอย่าง

การวิจัยนี้ได้ผ่านการรับการรับรองพิจารณาจริยธรรมการวิจัยในมนุษย์จากคณะกรรมการจริยธรรมการวิจัยในมนุษย์ วิทยาลัยการสาธารณสุขสุพรรณบุรี จังหวัดสุพรรณบุรี เลขที่ SCPHUB I003/2565 ระหว่างวันที่ 28 มิถุนายน 2565 ถึงวันที่ 27 มิถุนายน 2566 อาสาสมัครวิจัยมีสิทธิปฏิเสธหรือถอนตัวได้ตลอดเวลาโดยไม่กระทบต่อผลการเรียน ข้อมูลทั้งหมดถูกเก็บเป็นความลับและนำเสนอในภาพรวม

ผลการวิจัย

ส่วนที่ 1 คุณลักษณะส่วนบุคคล

นักศึกษาส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง ร้อยละ 90.67 เพศชาย ร้อยละ 9.33 อายุเฉลี่ย 20.30 ปี อายุต่ำสุด 18 ปี อายุสูงสุด 31 ปี ได้รับค่าใช้จ่ายเฉลี่ยต่อเดือน 5,171.33 บาท ส่วนใหญ่เรียนสาขาวิชาทันตสาธารณสุข ร้อยละ 54.67 รองลงมา คือ เรียนสาขาวิชาสาธารณสุขชุมชน ร้อยละ 45.33 ส่วนใหญ่ไม่มีโรคประจำตัว ร้อยละ 96.00 เคยป่วยติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ร้อยละ 53.33 ได้รับการฉีดวัคซีนป้องกันโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ร้อยละ 100 เข็มที่ 1 ได้รับการฉีดวัคซีนประเภทวัคซีนเชื้อตาย (Inactivated vaccine) ร้อยละ 68.67 เข็มที่ 2 ได้รับวัคซีนชนิดไวรัสเวกเตอร์ (Viral vector vaccine) ร้อยละ 57.33 เข็มที่ 3 ได้รับชนิด mRNA (messenger RNA vaccine) และเคยติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ร้อยละ 53.33

ส่วนที่ 2 พฤติกรรมการป้องกันโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019

นักศึกษาส่วนใหญ่มีพฤติกรรมสวมหน้ากากอนามัยเมื่อต้องพบปะผู้คน ร้อยละ 79.33 รองลงมา คือ สวมหน้ากากอนามัยเมื่อนั่งเรียนในชั้นเรียน ร้อยละ 78.67 และหลีกเลี่ยงการสัมผัสใกล้ชิดกับผู้ที่มีอาการป่วยคล้ายไข้หวัด ร้อยละ 61.33 ตามลำดับ ดังตารางที่ 1

ตารางที่ 1 จำนวน และร้อยละพฤติกรรมการป้องกันโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (n=150)

พฤติกรรมในการป้องกัน โรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019	การปฏิบัติต่อสัปดาห์ จำนวน (ร้อยละ)				
	ทุกวัน	5-6 วัน	3-4 วัน	1-2 วัน	ไม่เคย
1. สวมหน้ากากอนามัยเมื่อต้องพบปะผู้คน	119 (79.33)	23 (15.33)	7 (4.67)	1 (0.67)	0 (0.00)
2. สวมหน้ากากอนามัยเมื่อนั่งเรียนในชั้นเรียน	118 (78.67)	24 (16.00)	8 (5.33)	0 (0.00)	0 (0.00)

พฤติกรรมกำรป้องกัน โรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019	การปฏิบัติต่อสัปดาห์ จำนวน (ร้อยละ)				
	ทุกวัน	5-6 วัน	3-4 วัน	1-2 วัน	ไม่เคย
3. รักษาระยะห่างเมื่อต้องพบปะและพูดคุยกับบุคคลอื่นอย่างน้อย 1-2 เมตร	66 (44.00)	57 (38.00)	27 (18.00)	0 (0.00)	0 (0.00)
4. พกแอลกอฮอล์เจลติดตัวตลอดเวลา	62 (41.33)	41 (27.33)	36 (24.00)	10 (6.67)	1 (0.67)
5. ล้างมือด้วยสบู่ หรือแอลกอฮอล์เจลบ่อยๆ	71 (47.33)	51 (34.00)	26 (17.33)	2 (1.33)	0 (0.00)
6. ใช้กระดาษทิชชูปิดปากปิดจมูกเมื่อไอหรือจาม	75 (50.00)	46 (30.67)	22 (14.67)	6 (4.00)	1 (0.67)
7. หลีกเลี่ยงการสัมผัสใกล้ชิดกับผู้ที่มีการป่วยคล้ายไข้หวัด	92 (61.33)	41 (27.33)	16 (10.67)	1 (0.67)	0 (0.00)
8. ออกกำลังกายสม่ำเสมออย่างน้อย 30 นาทีต่อครั้ง	45 (30.00)	31 (20.67)	39 (26.00)	30 (20.00)	5 (3.33)
9. หลีกเลี่ยงการไปตลาดนัด หรือถนนคนเดิน	40 (26.67)	35 (23.33)	33 (22.00)	33 (22.00)	9 (6.00)

ภาพรวมนักศึกษามีพฤติกรรมกำรป้องกันโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ระดับสูง ร้อยละ 92.00 พิจารณาพฤติกรรมกำรป้องกันโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 แยกตามสาขาวิชาที่เรียน พบว่า นักศึกษาสาขาวิชาสาธารณสุขชุมชน มีพฤติกรรมกำรป้องกันระดับสูง ร้อยละ 92.65 รองลงมา คือ สาขาวิชาทันตสาธารณสุข มีพฤติกรรมกำรป้องกันระดับสูง ร้อยละ 92.59 ตามลำดับ ดังตารางที่ 2

ตารางที่ 2 จำนวน ร้อยละ และระดับพฤติกรรมกำรป้องกันโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (n = 150)

ระดับพฤติกรรมกำรป้องกันโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019	จำนวน	ร้อยละ
ภาพรวม (n = 150)		
ควรปรับปรุง (1.00-1.66 คะแนน)	0	0.00
ปานกลาง (1.67-3.33 คะแนน)	12	8.00
สูง (3.34-5.00 คะแนน)	138	92.00
สาขาวิชาสาธารณสุขชุมชน (n = 68)		
ควรปรับปรุง (1.00-1.66 คะแนน)	0	0.00
ปานกลาง (1.67-3.33 คะแนน)	5	7.35
สูง (3.34-5.00 คะแนน)	63	92.65

ระดับพฤติกรรมกำรป้องกันโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019	จำนวน	ร้อยละ
สาขาวิชาทันตสาธารณสุข (n = 82)		
ควรปรับปรุง (1.00-1.66 คะแนน)	0	0.00
ปานกลาง (1.67-3.33 คะแนน)	7	8.64
สูง (3.34-5.00 คะแนน)	75	92.59

สาขาวิชาที่นักศึกษาเรียนทั้งสาขาวิชาสาธารณสุขชุมชน และสาขาวิชาทันตสาธารณสุข ไม่มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมกำรป้องกันโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ดังตารางที่ 3

ตารางที่ 3 ความสัมพันธ์ระหว่างสาขาวิชากับระดับพฤติกรรมกำรป้องกันโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019

สาขาวิชา	ระดับพฤติกรรมกำรป้องกันโรค		χ^2	df	p-value
	สูง (จำนวน)	ปานกลาง (จำนวน)			
สาธารณสุขชุมชน	63	5	0.070	1	0.791
ทันตสาธารณสุข	75	7			

*p-value < 0.05

สรุปผลการวิจัย

นักศึกษาลัทธิศูตรสาธารณสุขศาสตรบัณฑิต ส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง ร้อยละ 90.67 มีอายุเฉลี่ย 20.30 ปี และได้รับค่าใช้จ่ยเฉลี่ยต่อเดือน 5,171.33 บาท ศึกษาในสาขาวิชาทันตสาธารณสุข ร้อยละ 54.67 ไม่มีโรคประจำตัว ร้อยละ 96.00 เคยติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ร้อยละ 53.33 และทุกคนได้รับการฉีดวัคซีนป้องกันโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ร้อยละ 100.00 ภาพรวม พบว่า นักศึกษามีพฤติกรรมกำรป้องกันโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ในระดับสูง ร้อยละ 92.00 เมื่อพิจารณาแยกตามสาขาวิชา พบว่า นักศึกษาสาขาวิชาสาธารณสุขชุมชน และทันตสาธารณสุขมีพฤติกรรมกำรป้องกันระดับสูง ร้อยละ 92.65 และร้อยละ 92.59 ตามลำดับ พฤติกรรมที่ปฏิบัติเป็นประจำมากที่สุด คือ การสวมหน้ากากอนามัยเมื่อพบปะผู้อื่น ร้อยละ 79.33 ทั้งนี้ สาขาวิชาที่ศึกษาไม่มีความสัมพันธ์กับระดับพฤติกรรมกำรป้องกันโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019

อภิปรายผลการวิจัย

พฤติกรรมกำรป้องกันโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ของนักศึกษาสหศาสตรบัณฑิตทั้งสาขาวิชาสาธารณสุขชุมชน สาขาวิชาทันตสาธารณสุข มีพฤติกรรมกำรป้องกันตนเองระดับสูง สาขาวิชาที่เรียนไม่มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมกำรป้องกันโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (p-value = 0.791)

อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ผลลัพธ์สะท้อนว่า นักศึกษาทั้งสองสาขาวิชามีพฤติกรรมป้องกันโรคในระดับใกล้เคียงกัน ซึ่งสอดคล้องกับการที่นักศึกษาทั้งสองสาขาวิชาเป็นสายวิทยาศาสตร์สุขภาพที่ได้รับการศึกษา การให้ความรู้จากรายวิชาต่างๆ ของหลักสูตร รวมทั้งนโยบายของทางวิทยาลัย และสื่อประชาสัมพันธ์ต่างๆ ที่สร้างความตระหนักส่วนบุคคลให้นักศึกษายังคงมีพฤติกรรมป้องกันโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ที่ดี นอกจากนี้กระบวนการจัดการเรียนการสอนของทั้งสองสาขาวิชา มีรายวิชาที่ให้ความรู้ในการป้องกันและควบคุมโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 เช่น วิชาการป้องกันและควบคุมโรค วิชาโรคติดต่อและโรคไม่ติดต่อ วิชาระบาดวิทยา รวมทั้งรายวิชาที่ส่งเสริมสุขภาพอื่นๆ ส่งผลให้นักศึกษาทั้งสองสาขาวิชายังคงมีพฤติกรรมที่ดีในการป้องกันโรค อีกทั้งนักศึกษาได้ผ่านประสบการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 มาแล้วก่อนหน้านี้ ซึ่งนักศึกษายกคนก็เคยป่วยติดเชื้อมาแล้ว ถึงแม้สถานการณ์ความรุนแรงของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ได้ลดระดับความรุนแรงลงจากโรคติดต่ออันตรายร้ายแรง เป็นโรคติดต่อที่ต้องเฝ้าระวัง พฤติกรรมการป้องกันโรคของนักศึกษายังคงอยู่ระดับที่สูง พฤติกรรมการป้องกันตนเองที่นักศึกษาส่วนใหญ่ยังคงปฏิบัติเป็นประจำ ได้แก่ การสวมหน้ากากอนามัยเมื่อต้องพบปะผู้คน รวมทั้งสวมหน้ากากอนามัยเมื่อนั่งเรียนในชั้นเรียน ซึ่งพฤติกรรมที่ดีเหล่านี้ จะช่วยทำให้นักศึกษาลดความเสี่ยงต่อการป่วยติดเชื้อโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 จากห้องเรียนหรือจากสถานศึกษาได้ ถึงแม้สถานการณ์ปัจจุบันการป่วยติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ลักษณะอาการจะไม่รุนแรงมาก สามารถรักษาตามอาการ และรักษาได้ด้วยตนเองที่บ้าน แต่ส่งผลกระทบทำให้นักศึกษาต้องหยุดเรียนเพื่อรักษาตนเอง และเสี่ยงต่อการเป็นพาหะแพร่เชื้อให้กับเพื่อนร่วมชั้นได้ต่อไป

นักศึกษาลักษณะสุขภาพดีมีพฤติกรรมป้องกันโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 โดยรวมอยู่ในระดับดี แต่บางพฤติกรรมยังปฏิบัติได้ไม่สม่ำเสมอ เช่น การออกกำลังกาย และการหลีกเลี่ยงพื้นที่แออัด เนื่องจากข้อจำกัดด้านเวลาและบริบทของพื้นที่ ดังนั้น การจัดกิจกรรมออกกำลังกายที่เข้าถึงได้ง่ายภายในวิทยาลัย รวมถึงการจัดทางเลือกที่ปลอดภัยในการเข้าถึงร้านอาหาร จะช่วยส่งเสริมการปรับพฤติกรรมสุขภาพและการป้องกันโรคอย่างต่อเนื่องในกลุ่มนักศึกษา

แม้สถานการณ์โรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 จะถูกปรับลดระดับเป็นโรคติดต่อที่ต้องเฝ้าระวัง แต่นักศึกษาหรือกลุ่มคนหนุ่มสาวที่ติดเชื้ออาจมีอาการไม่รุนแรงหรือไม่แสดงอาการ และยังสามารถเป็นพาหะนำเชื้อไปสู่บุคคลใกล้ชิด โดยเฉพาะผู้สูงอายุหรือผู้ที่มีโรคประจำตัวซึ่งมีความเสี่ยงต่อการเกิดอาการรุนแรง ดังนั้น พฤติกรรมการป้องกันตนเองพื้นฐานของนักศึกษายังคงมีความจำเป็น และมีบทบาทสำคัญในการลดการแพร่เชื้อในสังคม อย่างไรก็ตาม ภายหลังการปรับระดับสถานการณ์โรควิธีชีวิตของนักศึกษาเริ่มกลับสู่ภาวะปกติ ส่งผลให้สถานศึกษาสามารถจัดการเรียนการสอนและกิจกรรมพัฒนาศักยภาพได้อย่างเต็มรูปแบบ ทั้งนี้ อัตราการติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ในกลุ่ม

นักศึกษาลดลงอย่างชัดเจน ซึ่งส่วนหนึ่งเป็นผลมาจากการได้รับวัคซีนครบถ้วนตามแนวทางของกระทรวงสาธารณสุข ส่งผลให้การแพร่ระบาดในสถานศึกษาลดลงตามไปด้วย

ผลการศึกษาสอดคล้องกับงานวิจัยก่อนหน้านี้ที่ศึกษาในกลุ่มนักศึกษาที่เรียนด้านวิทยาศาสตร์สุขภาพ แพทย์ และพยาบาล พบว่า นักศึกษาพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชธานี ส่วนใหญ่มีพฤติกรรมการป้องกันโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ระดับดี คิดเป็นร้อยละ 94.97⁽²⁰⁾ และพบการศึกษาพฤติกรรมการป้องกันโควิด-19 ของนักศึกษาพยาบาล อยู่ในระดับสูง โดยนักศึกษามีคะแนนเฉลี่ยพฤติกรรมการใส่หน้ากากอนามัยสูงสุด⁽²¹⁾ อีกทั้งการศึกษานักศึกษาแพทย์มีคะแนนเฉลี่ยของพฤติกรรมการป้องกันโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ระดับดี คิดเป็นร้อยละ 94.1⁽²²⁾ ในขณะการศึกษาในภาพรวมนักศึกษาที่เรียนด้านสุขภาพของมหาวิทยาลัยในประเทศตุรกีส่วนใหญ่ ร้อยละ 99.0 มีพฤติกรรมการป้องกันโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ที่ถูกต้อง⁽²³⁾ นอกจากนี้ ยังมีรายงานว่านักศึกษาทั้งสายการแพทย์และไม่ใช่การแพทย์ในประเทศลิเบียมีคะแนนเฉลี่ยพฤติกรรมการป้องกันโรคโควิด-19 อยู่ในระดับค่อนข้างสูง โดยมีคะแนนการป้องกันโรคโดยรวมร้อยละ 92.7⁽²⁴⁾ ในขณะการศึกษาในนักศึกษาที่ไม่ใช่กลุ่มการเรียนด้านวิทยาศาสตร์สุขภาพ เช่น ด้านศึกษาศาสตร์ พบว่านักศึกษาคณะศึกษาศาสตร์ วิทยาลัยนอร์ทเทิร์น มีพฤติกรรมการป้องกันโรคโควิด-19 โดยรวมอยู่ในระดับมากเช่นกัน⁽²⁵⁾ อย่างไรก็ตาม ผลดังกล่าวแตกต่างจากการศึกษาในนักศึกษาห้องปฏิบัติการทางการแพทย์ในประเทศสหรัฐอเมริกา ซึ่งรายงานว่า มีระดับพฤติกรรมการป้องกันโรคโควิด-19 อยู่ในระดับต่ำ⁽²⁶⁾

ข้อเสนอแนะจากการวิจัย

แม้โรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 จะถูกจัดเป็นโรคติดต่อที่ต้องเฝ้าระวัง นักศึกษาส่วนใหญ่มีพฤติกรรมป้องกันตนเองในระดับดีและปฏิบัติเป็นประจำ อย่างไรก็ตาม ควรมีการเฝ้าระวังและกระตุ้นเตือนพฤติกรรมป้องกันตนเองอย่างต่อเนื่อง โดยเฉพาะในกิจกรรมกลุ่มและการเรียนการสอนที่มีการใกล้ชิดกัน เพื่อป้องกันการแพร่กระจายของเชื้อ อีกทั้งการจัดเตรียมจุดล้างมือด้วยสบู่หรือแอลกอฮอล์เจล ยังคงเป็นสิ่งสนับสนุนที่สำคัญเพื่อลดการติดเชื้อในสถานศึกษา

ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย/หลักสูตร

1. ควรบูรณาการทักษะการประเมินความเสี่ยงส่วนบุคคลร่วมกับรายวิชาชีพ โดยการเชื่อมโยงพฤติกรรมป้องกันโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 กับพฤติกรรมสุขภาพระยะยาว
2. การส่งเสริมการเรียนรู้แบบปฏิบัติจริงโดยควบคู่กับการสนับสนุนของทางวิทยาลัย เช่น การจัดสภาพแวดล้อมที่ปลอดภัย และพื้นที่ออกกำลังกายภายในอาคารหรือนอกอาคาร ช่วยส่งเสริมให้นักศึกษาสามารถมีพฤติกรรมสุขภาพที่ปฏิบัติได้อย่างต่อเนื่อง และเป็นส่วนหนึ่งในชีวิตประจำวัน

ข้อจำกัดของการวิจัย

การวิจัยนี้เป็นการศึกษาแบบภาคตัดขวาง จึงไม่สามารถสรุปความสัมพันธ์เชิงเหตุและผลระหว่างสาขาวิชากับพฤติกรรมการป้องกันโรคได้ พฤติกรรมที่ปฏิบัติไม่สม่ำเสมออาจได้รับอิทธิพลจากบริบทด้านเวลา ภาระการเรียนรู้ และข้อจำกัดในการดำเนินชีวิตของนักศึกษา นอกจากนี้ การเก็บข้อมูลด้วยแบบสอบถามออนไลน์แบบรายงานตนเองอาจก่อให้เกิดอคติจากการรายงานตนเอง และความแตกต่างในการตีความคำถาม

กิตติกรรมประกาศ

ขอขอบคุณอาสาสมัครวิจัยทุกคนที่เสียสละเวลาและให้ความร่วมมือในการตอบแบบสอบถาม และขอขอบคุณผู้ทรงคุณวุฒิทุกท่านที่ให้ความอนุเคราะห์ตรวจเครื่องมือวิจัย

เอกสารอ้างอิง

1. World Health Organization. Coronavirus disease (COVID-19) pandemic [Internet]. [cited 2024 Sep 3]. Available from: <https://www.who.int/europe/emergencies/situations/covid-19>
2. Ruan S. Likelihood of survival of Coronavirus disease 2019. *Lancet Infect Dis* 2020; 20(6): 630-1.
3. Wu YC, Chen CS, Chan YJ. The outbreak of COVID-19: An overview. *J Chin Med Assoc* 2020; 83(3): 217-20.
4. Chakraborty I, Maity P. COVID-19 outbreak: Migration, Effects on Society, Global Environment and Prevention. *Sci Total Environ* 2020; 728: 138882.
5. World Health Organization. (2020). COVID-19 Public Health Emergency of International Concern (PHEIC) Global research and innovation forum [Internet]. [cited 2025 Sep 3]. Available from: https://www.who.int/publications/m/item/covid-19-public-health-emergency-of-international-concern-%28pheic%29-global-research-and-innovation-forum?utm_source=chatgpt.com
6. Sharma A, Ahmad Farouk I, Lal SK. COVID-19: A Review on the Novel Coronavirus Disease Evolution, Transmission, Detection, Control and Prevention. *Viruses* 2021; 13(2): 202. doi: 10.3390/v13020202.
7. Lin YF, Duan Q, Zhou Y, et al. Spread and Impact of COVID-19 in China: A Systematic Review and Synthesis of Predictions from Transmission-Dynamic Models. *Front Med (Lausanne)* 2020; 7:321. doi: 10.3389/fmed.2020.00321.

8. ประกาศกระทรวงสาธารณสุข เรื่อง ชื่อและอาการสำคัญของโรคติดต่ออันตราย (ฉบับที่ 3) พ.ศ. 2563. ราชกิจจานุเบกษา 2563; 137(ตอนพิเศษ 48 ง)
9. Singhal T. A Review of Coronavirus Disease-2019 (COVID-19). *Indian J Pediatr* 2020; 87(4): 281-6.
10. แก้วใจ มาลีลย์, ภคิน ไชยช่วย, จินดา คำแก้ว, พนาไพร โหมงาม, นุชจรินทร์ แก่นบุปผา. การประเมินผลการจัดการเรียนแบบออนไลน์ของนักศึกษาวิทยาลัยการสาธารณสุขสิรินธร จังหวัดอุบลราชธานี ในสถานการณ์การระบาดของ COVID-19. *วารสารวิทยาศาสตร์สุขภาพ วิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนีสรรพสิทธิประสงค์* 2564; 5(3): 106-18.
11. วิทยา วาโย, อภิรติ เจริญนุกูล, ฉัตรสุดา กานกายนต์, จรรยา คนใหญ่. การเรียนการสอนแบบออนไลน์ภายใต้สถานการณ์แพร่ระบาดของไวรัส COVID-19 : แนวคิดและการประยุกต์ใช้จัดการเรียนการสอน. *วารสารศูนย์อนามัยที่ 9* 2563; 14(34): 285-98.
12. อภิญญา อิงอาจ, ณัฐพร กาญจนภูมิ, พรพรรณ เชยจิตร. ความกังวลในสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ของนักศึกษาระดับปริญญาตรี. *วารสารบริหารธุรกิจเทคโนโลยีมหานคร* 2563; 17(2): 94-113.
13. Alrasheedy AA, Abdulsalim S, Farooqui M, Alsahali S, Godman B. Knowledge, Attitude and Practice About Coronavirus Disease (COVID-19) Pandemic and Its Psychological Impact on Students and Their Studies: A Cross-Sectional Study Among Pharmacy Students in Saudi Arabia. *Risk Manag Healthc Policy* 2021; 14: 729-41.
14. Sazali MF, Rahim SSSA, Mohamed MH, Omar A, Pang NTP, Jeffree MS, et al. Knowledge, attitude and practice on COVID-19 among students during the early phase of pandemic in a university in Borneo, Malaysia. *J Public Health Res* 2021; 10(3): 2122.
15. White MS, Omer M, Mohammad GN. Knowledge, attitude and practice on prevention of airborne and droplet infections during the outbreak of corona virus among the College Students in University of Bisha, Saudi Arabia. *Int J Contemp Res Rev* 2020; 11: 20773-6
16. แก้วใจ มาลีลย์, ปิยะณัฐ จันทร์วารี, สาวิตรี สุมาโท, ศดาฯ ผลแก้ว. ความรู้ เจตคติ และพฤติกรรมการป้องกันโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ของนักศึกษาวิทยาลัยการสาธารณสุขสิรินธร จังหวัดอุบลราชธานี. *วารสารวิชาการสาธารณสุขชุมชน* 2565; 8(3): 61-70.
17. World Health Organization. Coronavirus disease (COVID-19) questions and answers on vaccine [Internet]. [Cited 2023 Oct 2] Available from: <https://www.who.int/thailand/emergencies/novel-coronavirus-2019/q-a-on-covid-19/q-a-on-covid-19-vaccines>

18. ประกาศกระทรวงสาธารณสุข เรื่องชื่อและอาการสำคัญของโรคติดต่อที่ต้องเฝ้าระวัง (ฉบับที่ 3) พ.ศ. 2565. ราชกิจจานุเบกษา 2565; 139(ตอนพิเศษ 223 ง).
19. Krejcie RV, Morgan DW. Determining sample sizes for research activities. *Educ Psychol Meas* 1970; 30: 607-10.
20. ศศินา สิมพงษ์, ศิริภาณุ อปุลสิทธิ์, ศิริพร นครลา, สิรินารถ ต้นสวรรค์, สุจิตรา ส่งสุข, สุทธิ โพธิ์ไทร, และคณะ. ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการป้องกันโรคไวรัสโคโรนา 2019 ของนักศึกษาพยาบาลศาสตร์มหาวิทยาลัยราชธานี. 2564; 10(2): 148-58.
21. ศศิธร ชิดนาค, กาญจนา เตชะวรารกร, กรรณิการ์ ปุสุข, กานต์ชนก เวียงนาค, กิ่งกาญจน์ คุรุทกำจร, กิตติญา นาคสวน, และคณะ. ความรู้และพฤติกรรมการป้องกันโควิด-19 ของนักศึกษาพยาบาลวิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนีนี เชียงใหม่. *วารสารการพยาบาลและการสาธารณสุข* 2564; 1(3): 60-71.
22. Alsoghair M, Almazyad M, Alburaykan T, Alsultan A, Alnughaymishi A, Almazyad S, et al. Medical students and COVID-19: knowledge, preventive behaviors, and risk perception. *Int J Environ Res Public Health* 2021; 18(2): 842.
23. Cihan E, Pirinççi CS, Gerçek H, Ünüvar BS, Demirdel E. The knowledge levels, preventive behavior and risk perception on COVID-19 of the healthcare students in Turkey. *Süleyman Demirel Üniversitesi Sağlık Bilimleri Dergisi* 2020; 11(3): 342-7.
24. Elhadi M, Msherghi A, Alsoufi A, Buzreg A, Bouhuwaish A, Khaled A, et al. Knowledge, preventive behavior and risk perception regarding COVID-19: a self-reported study on college students. *Pan Afr Med J* 2020; 35(Suppl 2): 75.
25. จิระภา ขำพิสุทธิ์. ความรอบรู้ด้านสุขภาพและพฤติกรรมการป้องกันโรคโควิด 19 ของนักศึกษา คณะศึกษาศาสตร์วิทยาลัยนอร์ทเทิร์น. *วารสารวิชาการสาธารณสุขชุมชน* 2564; 7(4): 17-28.
26. Doxtater J, Cruz CP. Knowledge, Risk Perceptions, and Preventive Behaviors in COVID-19 Pandemic Among Medical Laboratory Students in Wyoming. *Am Soc Clin Lab Sci* 2022 Jan; 35(1): 1-9.